

پیر دختر

نوشته: اونوره دو بالزاک

یادداشت‌ها از:

پیر - ژرژ کاستکس

استاد دانشگاه سوربن

نشر اشاره

سوزان پاکدامن و دو پیر پسر

گمان می‌کنم که افراد بسیاری در برخی از استان‌های فرانسه شوالیه‌هایی از خانوادهٔ والوا^(۱) را کم و بیش دیده باشند: یکی از این شوالیه‌ها در نورماندی^(۲) زندگی می‌کرد، یکی دیگر در بورژ^(۳) به سر می‌برد و یکی هم در سال ۱۸۱۶ در شهر آلانسون^(۴) شهرت بسیار پیدا کرده بود؛ جنوب فرانسه هم شاید والوایی برای خود داشت. اما شمارش اعضای این طایفهٔ اهل والوا در این جا اهمیتی ندارد. در میان این شوالیه‌ها بی‌شک کسانی یافت می‌شدند که از دودمان اصیل والوا بودند، همان طور که لویی چهاردهم^(۵)، بوربون^(۶) ناب بود؛ ولی آشنایی آن‌ها با

1- Valois

2- Normandie

3- Bourge

4- Alencon

۵- Louis XIV، مشهور به لویی کبیر از ۱۶۴۳ تا ۱۷۱۵ در فرانسه سلطنت کرد (م).

۶- بوربون‌ها (Bourbons)، خاندانی از اشراف و سلاطین فرانسه بودند که شهرتشان از قرن دهم میلادی شروع شد (م).

اگر اطلاعات درست باشد، هر یک از این شوالیه‌ها، مانند شوالیه آلانسون، یک نجیب‌زاده پیر، قد بلند، لاغر و بی‌چیز بود. شوالیه بورژ مهاجرت کرده بود، شوالیه تورن^(۱) مخفی شده بود، شوالیه آلانسون در نبرد وانده^(۲) شرکت کرده کمی یاغی^(۳) شده بود. بیشتر ایام جوانی شوالیه آلانسون در پاریس گذشته و هم آن جا بود که انقلاب او را در سی سالگی، در آغوش فریفتگانش غافلگیر کرده بود. شوالیه دووالوا که از سوی محفل‌های عالی اشراف به عنوان یک والوای راستین پذیرفته شده بود، مانند همه همانان خود، آداب بسیار پسندیده‌ای داشت که او را متمایز می‌کرد و به نظر می‌رسید که از تربیت بسیار خوبی برخوردار است. هر روز در شهر غذا می‌خورد و عصرها هم همیشه قمار بازی می‌کرد. در نظر همه مرد بذله‌گویی محسوب می‌شد و این را مدیون یکی از عیب‌هایش بود که داستان‌های ناگفته بسیاری درباره سلطنت لویی

هم آن قدر کم بود که نمی‌بایست نزد یکی از ایشان از دیگری سخن گفت. به علاوه، هیچ یک از آنان کاری به کار سلطنت بوربون‌ها در فرانسه نداشت، چون کاملاً مسلم بود که هانری چهارم^(۱) به علت نبودن وارث ذکور در نخستین شاخه خانواده اورلئان^(۲)، معروف به والوا، به پادشاهی رسیده بود و اگر از خانواده والواکسانی باقی مانده باشند، از تبار شارل دو والوا^(۳) ملقب به دوک دانگولم^(۴)، پسر شارل نهم^(۵) و ماری توشه‌اند^(۶) که نسل ذکورش، تا زمانی که خلاف آن ثابت نشود، باکشیش روتلن^(۷) پایان گرفته است و تبار والوهای اهل سن رمی^(۸) نیز که از نسل هانری دوم^(۹) اند، به خانم لاموت - والوا^(۱۰) مشهور، که در قضیه گردن‌بند^(۱۱) دست داشت، ختم می‌شود.

۱- Henri IV، معروف به هانری کبیر از ۱۵۸۹ تا ۱۶۱۰ در فرانسه سلطنت کرد. وی پدر لویی سیزدهم و نخستین پادشاه از خانواده بوربون‌هاست (م).

۲- اورلئان‌ها (Orleans)، نام چهار خانواده سلطنتی در فرانسه است (م).

3- Charles de valois.

4- Duc d'Angoulême.

۵- Charles IX (۱۵۵۰ - ۱۵۷۴) پادشاه فرانسه (۱۵۶۰ - ۱۵۷۴) فرزند هانری دوم و کاترین دومدیسسی (Catherine de Medicis) بود. در طول سلطنت وی، قدرت واقعی توسط مادرش اعمال می‌شد (م).

۶- Marie Touchet (۱۵۴۹ - ۱۶۳۸)، معشوقه لویی نهم بود و از او صاحب پسری شد که شارل دو والوا، دوک دانگولم نام گرفت (م).

۷- احتمالاً اشتباهی در این مورد رخ داده است. می‌گویند که کشیش روتلن (Rothelin) (۱۶۹۱ - ۱۷۴۴) خداشناس و سکه‌شناس، نواده دونوا (Dunois)ی معروف، فرزند نامشروع لویی دورلئان و معروف به حرامزاده اورلئان بود (ف).

8- Saint - Remy

۹- Henri III (۱۵۱۹ - ۱۵۵۹) شاه فرانسه که با کاترین دومدیسسی ازدواج کرد (م).

10- Iamothé - valois.

۱۱- قضیه گردن‌بند الماس، ماجرای رسوائی‌ای است که در ۱۷۸۵، مدت کوتاهی پیش از انقلاب فرانسه، در دربار لویی چهاردهم روی داد، و سلطنت فرانسه را رسوا و ضعیف کرد. آغاز آن ←

→ توطئه‌ای بود که بانوی ماجراجویی که خود را کنسس دولاموت (de la Motte) می‌خواند چید تا گردن‌بند الماس گرانبهایی را به نام ماری آنتوانت، و در حقیقت برای خود و شرکایش به دست آورد. [وی سرانجام با کمک دوستانش با تضمین پرداخت بهای گردن‌بند در این کار موفق شد]... گردن‌بند به لندن برده شد و قطعه قطعه به فروش رسید. ولی چون [خانم لاموت والوا و شرکایش] از عهده پرداخت اولین قسط برنیامدند، جواهر فروشان مستقیماً به ملکه شکایت کردند. کنسس دولاموت به تازیانه و حبس ابد محکوم شد. بعداً به لندن گریخت، و خاطرات رسوای خود را برای بدنام کردن ماری آنتوانت نوشت. اگرچه ملکه در این ماجرا بی‌تقصیر بود، قضیه گردن‌بند اعتقاد معاصرین را به سستی اخلاقی و بوالهوسی وی تأیید کرد. به گفته ناپلئون، قضیه گردن‌بند یکی از علل انقلاب فرانسه بود. (نقل به اختصار از دایره‌المعارف مصاحب). - جلد دوم - صفحه ۲۲۷۶ - ۲۲۷۷.

I- Touraine

۲- Vendée، قیام ضدانقلابی سلطنت طلبان که از ۱۷۹۳ تا ۱۷۹۶ ایالت وانده و برخی ایالت‌های دیگر فرانسه را در برگرفت (م).

۳- Chouans، یاغیان سلطنت طلب غرب فرانسه که به جنگ‌های پارتیزانی علیه انقلاب فرانسه دست زدند. بالزاک رمانی نیز به اسم شوان‌ها (یاغیان) دارد (م).